

«Колногузенко в Україні один! Немає у нас іншого хореографа, який на такому високому рівні може створювати сценічні твори, займатися теорією народно-сценічного танцю та вести плідну організаційну роботу!»

К. Бортник, К. Островська

ДІЯЛЬНІСТЬ ГЕОРГІЯ ЖЕЛЕЗНЯКА В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ПРИКАРПАТСЬКОГО НАРОДНО-СЦЕНІЧНОГО ТАНЦЮ

К. Bortnyk, K. Ostrovska

THE ACTIVITIES OF HEORHII ZHELEZNIAK IN THE CONTEXT OF THE DEVELOPMENT OF PRECARPATHIAN FOLK-STAGE DANCE

Українська народна танцювальна культура має одну з найрізноманітніших палітр, яку становлять танці різних регіонів, що значно відрізняються своєю хореографічною лексикою залежно від різних географічних, історичних та культурних чинників. Вагому роль у розвитку народно-сценічного танцю відіграє хореографія Прикарпатського краю, адже являє собою унікальний феномен, репрезентуючи танцювальну культуру п'ятох етнічних груп (гуцулів, бойків, лемків, опільчан, покутян), чого не має жодна регіональна танцювальна культура. Хореографічна культура Прикарпаття широко представлена в науковому дискурсі дослідженнями В. Верховинця, Р. Гарасимчука, А. Гуменюка, Р. Затварської, Я. Чуперчука, В. Шухевича та сучасних хореологів — О. Бігус, О. Квецко, К. Куртевої, А. Тимчули, Л. Триняк, Н. Марусик та ін. Проте постать Г. Железняка взагалі не знайшла наукових обґрунтувань, хоча його внесок має велике значення в розвитку прикарпатського танцю та збереженні народних танцювальних традицій.

Г. Железняк народився 18 червня 1939 р. в Дніпропетровську, а після Другої світової війни переїхав з родиною до Станіслава (нині Івано-Франківськ). Освіту здобув у хореографічній школі при Львівському державному академічному театрі опери і балету імені Івана Франка в класі О. Голдріча. Працював артистом балету Державного гуцульського ансамблю пісні і танцю (нині Національний академічний Гуцульський ансамбль пісні і танцю «Гуцулія»).

Важливий вплив на становлення творчої особистості Г. Железняка мали В. Петрик, І. Долинський, В. Чуперчук, В. Дрекало, І. Курилюк, які були його партнерами по сцені.

Найсуттєвішим внеском Г. Железняка у розвиток прикарпатського народно-сценічного танцю стала його діяльність в аматорському ансамблі пісні і танцю «Карпати», куди хореографа запросили на посаду головного балетмейстера в 1966 р. (у 1970 р. колектив здобув звання народного). Першою роботою Г. Железняка стала хореографічна композиція «Гуцулка на царині» (1967), пізніше ним були створені «Український вітальний», «Аркан» та багато інших танців.

Г. Железняк плідно співпрацював з В. Петриком, який часто проводив творчі експерименти з «Карпатами». Колектив був своєрідною творчою лабораторією, де створювалися нові рухи та композиційні будови, які згодом переходили в номери репертуару ансамблю.

«Карпати» брав участь у зйомках фільмів «Олекса Довбуш», «Червона рута», був лауреатом міжнародних фольклорних, всесоюзних та всеукраїнських фестивалів.

Окрім балетмейстерської діяльності, Г. Железняк проводив методичну роботу, працюючи старшим методистом з хореографії в Будинку художньої самодіяльності облпрофради (з 1969 р.), а також входив до складу журі обласних і районних оглядів художньої самодіяльності. Завдяки цьому він набував величезного досвіду роботи різноманітних хореографічних колективів, ділився знаннями з їх керівниками, співпрацював з багатьма балетмейстерами.

Після розпаду хорової групи «Карпат» (1986 р.) колектив опинився перед загрозою припинення свого існування. Завдяки Г. Железняка та його учню й послідовнику Я. Семковичу (нині художній керівник «Карпат»), які доклали багато зусиль, щоб колектив не розпався, «Карпати» був реорганізований в ансамбль танцю, після чого він багато гастролював за кордоном, брав участь у фольклорних фестивалях, презентуючи самобутнє мистецтво українського танцю Прикарпаття та завойовуючи призові місця.

У 1998 р. оновлений склад ансамблю став лауреатом Міжнародного фестивалю «Стежками Мавки» в Рівному, взяв участь у хореографічному святі «Прикарпатські візерунки», виступав на святі з нагоди 1100-річчя Давнього Галича, продовжував активну концертну діяльність містами Польщі, а також був прийнятий до Всесвітньої федерації фольклору.

Творча біографія Г. Железняка була пов'язана також із бальним танцем. Під час роботи методистом в Будинку художньої самодіяльності він брав участь у республіканських семінарах з бальних танців. Його вважають засновником європейської стандартизації в бальній хореографії на Прикарпатті, він був членом оргкомітетів міжнародних, всеукраїнських, обласних конкурсів, тренером виконавців бальних танців міжнародного класу. Чимало його учнів стали переможцями різних конкурсів, закінчили Снятинське та Калуське училища культури, очолили хореографічні колективи Англії, Ізраїлю, Польщі, Туреччини

Г. Железняк був справжнім митцем, авторитетним керівником, знавцем етнографічного фольклору Прикарпаття, що дозволило йому залишити неоціненний творчий доробок. У 2014 р. здобув звання «Заслужений діяч мистецтв України», що дійсно є гідним його наполегливій праці та відданості своїй справі.

Г. Железняк помер 5 лютого 2019 р. в Івано-Франківську. Його пам'ять шанується всіма учасниками ансамблю «Карпати», який і нині продовжує активну творчу діяльність під керівництвом Я. Семковича. Колектив зберігає хореографічний доробок свого засновника та продовжує творчі експерименти в галузі українського народно-сценічного танцю Прикарпатського регіону, презентуючи його мистецтво на різноманітних українських хореографічних конкурсах і фестивалях, творчих звітах художніх колективів та здобуваючи визнання як в Україні, так і за кордоном.